

Som eksempel på, hvad den lange række af undtagelser kan bruges til, vil forslagsstillerne henvise til EU-ombudsmand Jacob Södermans kritik af Europa-Kommissionens holdning til at udlevere en række dokumenter vedrørende Kommissionens samarbejde med Transatlantic Business Dialogue (TABD). Her har Kommissionen i to år nægtet den i Amsterdam boddende Corporate Europe Observatory (CEO) indsigt i en række nøgledokumenter om Kommissionens samarbejde med TABD.

Gennem denne transatlantiske dialog diskuterer Europa-Kommissionen jævnligt med over 100 af de største europæiske og amerikanske selskaber. Det drejer sig om at fastslå handelsreguleringer og tilhørende politikker, som skal eliminere de barrierer, som eksisterer i forhold til en videreudvikling af den transatlantiske handel. Ifølge CEO så lykkes det gang på gang TABD at vinde støtte både i Europa-Kommissionen og hos den amerikanske regering til en handelspolitik, som underminerer forbrugernes interesser og svækker miljøhensyn.

Europa-Kommissionen har i svar til CEO erklæret, at man beskytter »internationale forbindelser« og argumenteret med, at der »ikke er nogen reel offentlig interesse at afsløre« ved en offentliggørelse af disse dokumenter. Europa-Kommissionen kan tilsyneladende ikke selv se selvmodsigelsen i at skrive, at der ingen reel offentlig interesse er i at offentliggøre disse dokumenter, samtidig med at man påberåber sig hensynet til sine internationale forbindelser.

Efter i flere omgange at have fået afslag på aktindsigt gik CEO til ombudsmanden i EU. Jacob Söderman skriver i sit brev til Europa-Kommissionen den 4. juli 2002, at CEO er i sin gode ret til at kræve dokumenterne udleveret vedrørende Kommissionens forhold til TABD. Söderman skriver desuden, at det ikke er op til Kommissionen at afgøre, hvilke dokumenter der kan være relevante eller ikkerekvante for borgerne at kende i forbindelse med at overvåge Kommissionens udøvelse af sin magt.

Endelig skriver EU-ombudsmanden, at Kommissionens afvisning af aktindsigt »er misrøgt« (maladministration), og han opfordrer Kommissionen til at udlevere de ønskede dokumenter.

Det synes oplagt, at denne lange række af undtagelser åbner op for en meget restriktiv praksis – som

ovennævnte eksempler om CEO og TABD også viser. Forslagsstillerne håber, at Folketinget og regeringen vil være med til at tage hele dette område op igen under det danske EU-formandskab og arbejde for regler om aktindsigt, som er konsistente med Amsterdamtraktatens formuleringer om åbenhed og aktindsigt, hvad den nye forordning absolut ikke kan siges at være udtryk for.

Eksempler på undtagelser, som efter forslagsstillerens opfattelse bør udgå, er undtagelserne om Unionens økonomiske interesser samt virksomhedernes finansielle interesser. Desuden skal henvendelser til en EU-institution fra en tredje part eller et EU-medlemsland heller ikke undtages fra aktindsigt.

Men at kampen for mere åbenhed, aktindsigt og gennemsækelighed er en kamp op ad bakke, illustreres også af nogle udtalelser fra Europa-Kommissionens næstformand, Neil Kinnock.

Kinnock sagde ifølge Ritzau den 19. marts 2002 på en pressekonference i København samme dag: »Hvis man presser for hårdt på med åbenheden, kan virkningen blive den modsatte af det ønskede. Hvis solen skinner ind gennem vinduerne på alt, vil desto flere beslutninger blive truffet i skyggerne«. Hans bemærkning var en reaktion på et forslag fra den tyske forbundskansler, Gerhard Schröder, om en delvis åbning af møderne i Ministerrådet.

Desuden mener forslagsstillerne, at den trange og tidskrævende bureaukratiske vej gennem EU-institutionerne i forhold til borgernes muligheder for at klage over afvisning af aktindsigt skal forkortes og lettes væsentligt.

Ifølge den nuværende forordning har en borger krav på svar på anmodning om aktindsigt efter 15 dage. Hvis vedkommende får afslag, kan borgeren fremsætte en såkaldt bekræftende begæring, som også skal besvares af EU inden for 15 dage. Men denne frist kan dog i specielle tilfælde forlænges med 15 dage, og hvis borgeren stadig får nej til aktindsigt, kan han/hun så klage til EU's Ombudsmand eller EF-Domstolens ret i første instans.

Efter forslagsstillerens opfattelse bør den enkelte borger umiddelbart efter det første afslag kunne gå direkte til ombudsmanden i EU med sin sag. Den anden procedure lugter langt væk af forhaling og forsøg på at køre borgeren træet ved en lang klageprocedure.